No. 940. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 22 MEI.

AMSTERDAM, 21 Mei.

Wij hebben ontvangen het Verslag der Tweede Kamer over het ontwerp van wet tot regeling van het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden der Eerste en Tweede Kamer. Dit belangrijk stuk, dat uitvoerig en met zorg is bewerkt, beslaat niet minder dan dertig bladzijden in folio. Wij achten het onnoodig, hetzelve in zijn geheel mede te deelen; maar zullen daaruit afschrijven wat ons meer bijzonder belangrijk voorkomt. Nieuwe ophelderingen toch komen daarin niet voor; maar de kwestiën staan er zeer onpartijdig geresumeerd met al hare beschouwingen voor en tegen. De rapporteurs hebben haar met de grootst mogelijke eerlijkheid behandeld; en ook onder dat opzigt verdienen de verslaggevers allen lof.

Met genoegen hebben wij gezien, dat al onze bezwaren in de sectiën der Kamer organen hebben ontmoet, die schoon zij niet altijd den bijval der meerderheid vinden, meestentijds toch werden ondersteund door een aanzienlijk getal leden. Wij zullen ons in hetgeen wij hier mêedeelen moeten bepalen bij eenige hoofdpunten.

Bij de meerderheid vond het goedkeuring, dat de regering de kiesdistrikten voor de benoeming van leden ter Tweede Kamer had verdeeld over het rijk, zonder zich aan grenzen van provincien gebonden te achten. Evenwel al had deze opinie de meerderheid voor zich, zij vond toch een groot aantal bestrijders. De meerderheid beweerde, dat de regering verpligt was geweest de indeeling der kiesdistrikten zonder eerbiediging van provinciale grenzen te bewerken. Een groot gedeelte der minderheid daarentegen was van meening dat juist de grondwet zulks verbood. Een ander gedeelte der minderheid zag in de grondwet noch het voorschrift, noch het verbod, maar dacht dat de grondwet de zaak in het midden had gelaten, aan den wetgever overlatende wat hij zou goed achten te doen. Dit is de meening, die ook wij hebben verdedigd, en zij is de eenige interpretatie van de grondwet, die steek houden kan. De zaak betreft alzoo niet een beginsel der grondwet, maar kan en moet alleen geregeld worden naar hetgeen men zal bevonden hebben het nuttigste te zijn. Nu heeft de meerderheid met de regering gedacht, dat zij in haar sijsteem van verdeeling van kiesdistrikten het provincialisme zou tegen werken. En dat is zeer juist gezien; al is het dat de minderheid acht, dat juist daardoor het provincialisme bij reactie zal worden opgewekt. Het is waar, tijdelijk kan eene reactie ontstaan, vooral met die indeeling, gelijk zij thans is ontworpen, die nog zeer behoedzaam is te werk gegaan met de provincien door elkander te haspelen, en die slechts kleine stukjes van provincien heeft afgenomen, om ze met groote brokken van andere te vereenigen. Maar als het beginsel eenmaal is aangenomen, dan kan men bij eene tweede verdeeling daarmede wat minder spaarzaam te werk gaan, en dan zal de tijd opdagen, dat het provincialisme geheel zal beginnen uit te sterven. De minderheid heeft zich alzoo op een heel ongunstig terrein geplaatst; zij heeft de verdediging van hetgeen zij wil gemist, omdat zij er niet rond voor uit is durven komen, gelijk wij hebben gedaan, dat het provincialisme, zoo als het bij ons nog bestaat, in plaats van nadelijk te zijn en vernietiging te behoeven, nuttig is en behoud vordert. De minderheid is alzoo geheel geslagen, en het sijsteem der regering zal met groote meerderheid doorgaan.

Het tweede punt, dat tot wijdloopige discussie aanleiding heeft gegeven, is de vereeniging van twee of meer kiesdistrikten tot één. Ook hier heeft de groote meerderheid de meening der regering verdedigd; ofschoon ook weer eene niet onaanzienlijke minderheid haar bestreed. De argumenten voor en tegen zijn bekend; wij zullen ze dus niet opsommen. Wij hebben echter bij de minderheid een enkel nieuw argument ontmoet, dat onzen lachlust zou hebben opgewekt, als de zaak niet zoo gewigtig was. De minderheid had in de sectiën aangevoerd, dat, met het systeem van groote kiesdistrikten, gewigtige bestanddeelen van de bevolking, omdat zij de minderheid uitmaken, geen vertegenwoordiger in de Kamer zouden vinden, »om hare belangen, hetzij van stoffe»lijken, hetzij van anderen aard," behoorlijk verdedigd te zien. Wat antwoordt de meerderheid daarop? »dat »zij het juist als een groot voordeel van het stelsel der »regering aanmerkte, dat de vertegenwoordiging van »de minderheden der bevolking; welke men op het »oog had, daardoor te keer wierd gegaan en de weg ge»baand tot het erlangen eener echt nationale vertegen»woordiging." Het antwoord is grappig. Wilden wij het opvatten, gelijk het daar ligt, dan zoude het hatelijk worden, want dan zoude het zooveel als gezegd hebben, dat de verkiezing nationaal zal zijn, zoodra b. v. de Katholijken in de Kamer niet meer zullen vertegenwoordigd zijn. Maar wij gelooven, dat zulks niet is bedoeld. Men heeft willen te kennen geven, dat door het voorgestelde systeem met er tijd in zake van verkiezingen geen kwestie meer zijn zal b. v. van Katholijken en Protestanten. En daarom vergist men zich zoo schrikkelijk, dat wij haast zouden betwijfelen of het wel in ernst gezegd is. Als nooit de belangen, die met de godsdienst in het naauwst verband staan, in de Kamer ter sprake konden worden gebragt; wij zouden het gelooven. Maar hoe vele aangelegenheden zijn er niet, die, wettelijk geregeld, de godsdienst tot in het hart kunnen aangrijpen? En dan te meenen, dat door de systematische uitsluiting der minderheid, de kwestie bevredigend zou kunnen worden opgelost; dat is de grootste ongerijmdheid die men uitdenken kan. Hoe meer die minderheid uitgesloten wordt van de vertegenwoordiging, hoe meer wantrouwend zij zijn zal; hoe meer verontrust zij bij gevolg zijn moet; hoe levendiger zij hare stem zal verheffen, en hoe meer derhalve de verdeeldheid, die men wil te niet doen, zal worden bevorderd. Wie dat niet zien wil, kent zoo min de geaardheid van partijschappen, als de geaardheid van Nederland; en hij loopt gevaar door de gebeurtenissen zeer onaangenaam uit zijnen vreedzamen droom gewekt te worden.

De kwestie van den census is vrij algemeen goedgekeurd; behoudens eenige aanmerkingen omtrent plaatselijke aangelegenheden. Men had eveneens een groot aantal aanmerkingen gemaakt omtrent de bijzonderheden der indeeling in kiesdistrikten. Wij laten het geen daaromtrent in de sectien is gezegd hier letterlijk volgen: Onze lezers zullen zien, dat zij geheel terug geven, wat wij daaromtrent in het midden hebben gebragt, en wij voeden derhalve de hoop, dat de regering, vooral wat de indeeling der kiesdistrikten betreft, de aangegevene verbeteringen inwilligen zal. Wij hebben niets gevraagd wat niet insgelijks door de meerderheid der Kamer is gewenscht. De heer van Nispen van Sevenaer heeft daaromtrent in eene nota een voorstel ingeleverd, dat behartiging verdient, dewijl het een gedeelte der bezwaren opheft, die in de sectien gemaakt zijn. Wij zullen die nota morgen mededeelen.

Heden laten wij hieronder volgen de bezwaren, die in de Kamer omtrent den census en de indeeling der kiesdistrikten gemaakt zijn.

In ons vorig nummer op de 1e bladz. 1e kolom stond abusivelijk *Bn. v. Heemskerk*; men gelieve te lezen, *Bn. v. Heemstra*. De woonplaatsen van de heeren v. Dam v. Isselt en Dullert gelieve men te lezen: voor den eerste *Geldermalsen* en voor den tweede *Arnhem*.

Wij hebben in een vorig artikel opgemerkt dat de voorgestelde census van *f* 32 voor het platte land in de provincien Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland voor de talrijke klasse der landbouwers, die geene grondeigenaars zijn, veel te hoog is, zoodat, wanneer die census werd aangenomen, menig landbouwer, die aan het hoofd staat van eenen aanzienlijken veestapel, van het kiesregt zal zijn uitgesloten.

Het toeval speelde ons gisteren een aanslagbillet in handen voor de personele belasting van een landman, die veertig à vijftig koebeesten melkt, en alzoo onder de gegoeden zijner gemeente behoort.

Blijkens dat stuk betaalt die man:

aan huurwaarde	*f*	3.50
deuren en vensters	»	4.34
haardsteden	»	1.40
mobilair	»	1.50
dienst en werkboden	»	4.—
paarden	»	5.—
Hoofdsom	*f*	20.24
Opcenten	»	6.88
Kosten van taxatie telling en herziening, etc.	»	—.16
	f	27.28

Daar nu die landbouwer op eene huurwoning woont, en geen patent noodig heeft, betaalt hij niet meer dan deze *f* 27.28 en kan dus volgens het ontwerp zijne stem niet uitbrengen voor de benoeming van afgevaardigden ter algemeene lands- ja zelfs ter provinciale vergadering.

In de bebouwde kom van die gemeente woont een schoenmakertje die met drie jongens werkt, en daarbij ook het nederig beroep van barbier uitoefent.

De aanslagbilletten van dat baasje zijn als volgt:

personeel	huurwaarde	*f*	8.75	
	deuren en vensters	»	6.10	
	mobilair	»	2.25	
	haardsteden	»	1.40	
		f	18.50	
	Opcenten	»	5.69	
	kosten van schatting etc.	»	—.19	
				f 24.38
patent	laarzen en schoenmaker beneden 6 werklieden	»	5.—	
	baardscheerd. en haarsnijd.	»	1.50	
	winkelier, debiet *f* 400	»	—.90	
		f	7.40	
	Opcenten	»	2.07	
				» 9.47
				f 33.85

Die man zal dus, ofschoon in de gemeente minder in aanzien dan de landbouwer, boven dezen met het kiesregt begunstigd zijn, omdat hij vooreerst wat hooger in 't personeel *moet* worden aangeslagen, dan de landbouwers, en omdat hij patentregt betalen moet, waarvan deze laatsten door de wet zijn vrijgesteld.

Maar zie hier nu de belasting die een tapper in dezelfde gemeente betaalt:

personeel	huurwaarde	*f*	5.50	
	deuren en vensters	»	5.49	
	haardsteden	»	1.40	
	mobilair	»	—.75	
		f	13.14	
	Opcenten	»	4.47	
	kosten van schatting etc.	»	—.13	
				f 17.74
patent,	Tapper	*f*	27.—	
	Opcenten	»	7.56	
				» 34.56
				f 52.30

Die tapper is dus ook kiezer; maar de landbouwer is het niet! zeiden wij dan te veel toen wij beweerden dat de eenparige census van *f* 32 ten platten lande den landbouw, dien hij ten doel had te gemoet te komen, niet helpt, maar alleen een voorregt schenkt aan de patentpligtige dorpbewoners, die waarlijk zoodanig eene begunstiging niet noodig hebben. Wil men regtvaardig zijn jegens den achtenswaardigen stand der landbouwers, zoo is daartoe maar één middel: men stelle eenen dubbelen census: een lageren (van *f* 20 of *f* 25) voor diegenen, die alleen landbouwers zijn: een hoogeren (van *f* 32) voor de overige kiesgeregtigden.

Verslag der Tweede Kamer over het ontwerp van wet tot regeling van het kiesregt en de benoeming van Afgevaardigden der Eerste en Tweede Kamer.

(Uittreksel.)

Bij artikel 1 is nog bepaaldelijk de daarbij behoorende tabel tot regeling van den census in overweging. Dit heeft aanleiding gegeven tot het opperen van een aantal bedenkingen en twijfelingen, de bijzonderheden van deze regeling betreffende, welke meerdere of mindere gegrondheid de meerderheid meestal

niet kon beoordeelen, maar die dan toch alle den aandrang op het erlangen van nadere inligtingen volkomen regtvaardigen.

Zoo scheen de census van ƒ 36 voor Meppel, naar evenredigheid van dien voor een aantal andere kleine steden, veel te hoog.

Het liet zich zeer moeijelijk verklaren, waarom, terwijl op de plattelands-gemeenten van al de andere Friesche grietenijen de census van ƒ 30 wordt toegepast, alleen voor de beide grietenijen die in het distrikt Steenwijk worden ingelijfd, de veel lagere census van ƒ 20 wordt aangenomen. Hier, gelijk meermalen, schijnen de grenzen der distrikten veel meer dan de plaatselijke gesteldheid der daaraan toegevoegde gemeenten gegolden te hebben

Men kon niet inzien, waarom Dokkum en Bolswart niet, even als Franeker, aan den algemeenen census van ver het grootste deel van het platte land van Friesland onderworpen waren, en wenschte dus den census der beide eerstgenoemde steden van ƒ 36 tot ƒ 30 verlaagd te zien.

Het lage cijfer van ƒ 40 voor den census van zulk eene welvarende stad als Arnhem is in 't oog gevallen, niet zoozeer op zich zelf, als in vergelijking van zooveel andere steden, vooral Hollandsche en Zeeuwsche, waar men veel meer moet betalen om kiezer te zijn.

Nagenoeg algemeen heeft het bevreemding verwekt, dat, terwijl voor het distrikt Amersfoort de census van ƒ 24 is aangenomen en aan een zeker aantal gemeenten van dat distrikt de laagste census van ƒ 20 is toegekend, de beide gemeenten Laren en Blaricum voor een census van ƒ 36 zijn uitgetrokken. Het geldt daar twee Gooische dorpen, die geenszins eene bijzonder vermogende bevolking tellen, en in geen geval, zoo als toch hier werkelijk plaats vindt, op hoogeren rang dan de stad Amersfoort kunnen worden gesteld. De onevenredigheid is hier zoo in 't oog springend, dat men aan eene schrijffeil heeft gedacht.

Men heeft het zich niet goed kunnen verklaren, waarom aan het distrikt Utrecht de census van ƒ 24 is toegekend, en dus een veel lager bedrag dan voor al de Hollandsche distrikten aangenomen. Ook de census van de welvarende stad Utrecht is, in verhouding tot dien van sommige Hollandsche steden, zeker niet te hoog.

Voor het distrikt Hoorn is de algemeene census van ƒ 32 aangenomen, maar daardoor is ook het om den rijkdom zijner inwoners beroemde Broek in Waterland op éénc lijn gesteld met de arme visschers-eilanden Urk en Marken.

Het heeft de opmerking getrokken, dat de census voor de stad Alkmaar de betrekkelijk hooge som van ƒ 50 bedraagt, terwijl de stad Hoorn aan een census van ƒ 32 wordt onderworpen. Het verschil in welvaart tusschen die beide steden kan, naar men meent, zoo groot niet zijn, als dat tusschen deze beide cijfers.

Waarom, vroeg men, voor de gemeente Houtrijk en Polanen, in het district Amsterdam, den census van ƒ 32 aangenomen, en haar dus hooger gerangschikt dan menige aanzienlijke stad? Het is eene plaats, welker welvaart in de laatste jaren op eene in 't oog vallende wijze is afgenomen.

Op nieuw heeft men gevraagd, of er geen middel bestaat, om Scheveningen voor eene zaak als deze van 's Gravenhage af te zonderen, en dus de ongerijmdheid weg te nemen, dat het sterkbevolkte visschersdorp Scheveningen, in de rangorde van den census, met 's Gravenhage en Rotterdam onmiddelijk volgt op de hoofdstad, zoodat men om kiezer te zijn te Scheveningen ƒ 100, en bijv. te Arnhem ƒ 40 betalen moet

Te vergeefs heeft men naar de reden gezocht, waarom voor het district Dordrecht het cijfer van ƒ 36 is aangenomen. Het is het eenige district, waar voor de gemeenten ten platten lande dat cijfer is aangenomen. Overal elders, de straks vermelde uitzonderingen van Laren en Blaricum daargelaten, stijgt het niet boven de ƒ 32. Men kan niet inzien dat de omstreken van Dordrecht zich zoozeer in welvaart boven elk ander district van Zuidholland, ja van geheel het Rijk, onderscheiden.

De uitgezonderde gemeenten van het district Gorinchem, voor welke een census van ƒ 20, in plaats van den algemeenen census van ƒ 32, gevorderd wordt, hebben de aandacht getrokken. Er behooren daaronder welvarende dorpen, zooals Werkendam, die niet wel bij uitzondering op den laagsten trap van den census kunnen worden gesteld.

Terwijl voor Middelburg, bij eene vroegere gelegenheid het kwijnende genoemd, het betrekkelijk hooge cijfer van ƒ 60 is aangenomen, zijn, in strijd met de voordragt van 1849, drie andere Zeeuwsche steden, Vlissingen, Goes en Zierikzee, op éene lijn gesteld. Men kon zich moeijelijk overtuigen, dat de plaatselijke gesteldheid dier drie steden volkomen dezelfde is, en vraagt, waarom daar een zelfde belasting bedrag zou moeten worden gevorderd, als bijv. te Arnhem.

Met uitzondering van vier gespecificeerde steden, zal voor geheel Noordbrabant de laagste census van f 20 worden toegepast. Ook dit hebben verscheiden leden zich niet kunnen verklaren. De census, dien arme dorpen in de voormalige Meijerij verdragen kunnen, schijnt niet geschikt voor plattelands-gemeenten, die in het vruchtbaarste gedeelte van het gewest, bijv. in de rigting van Breda en Bergen op Zoom, gelegen zijn. Maar daarenboven moet men vragen, waarom, als voor Eindhoven bij uitzondering de census van f 24 is aangenomen, eene stad als Tilburg, van 13 of 14,000 zielen, aan den algemeenen census van f 20 onderworpen wordt. Voor zoover men de plaatselijke gesteldheid kan beoordeelen, zou het omgekeerde redelijker zijn. Dezelfde vraag is ten aanzien der stad Boxmeer gedaan, die almede onder den census van f 20 is begrepen.

De bij artikel 100 behoorende tabel heeft, bij de nadere overweging, tot eene reeks van vragen en bedenkingen omtrent de bijzonderheden van de voorgestelde indeeling der kies-districten aanleiding gegeven. In de meeste gevallen werden die vragen en bedenkingen slechts door enkele leden geopperd, met de plaatselijke gesteldheid der landstreken of gemeenten, waarover telkens gehandeld werd, meer bijzonder bekend.

De overigen moesten dan ook bij herhaling verklaren, de gemaakte aanmerkingen noch te kunnen wederleggen, noch te kunnen ondersteunen. Algemeen echter erkende men, dat het aangevoerde den wensch tot het verwerven van nadere inlichting omtrent de beweegredenen, die de Regering bij het ontwerpen der voorgedragene indeeling der kies-districten hebben geleid, allezins wettigde. De Commissie van Rapporteurs heeft zich verpligt geacht, al de opmerkingen van dezen aard, in de volgorde der districten gerangschikt, te dezer plaats beknoptelijk mede te deelen.

Waarom, heeft men gevraagd, is men met opzigt van twee der Groningsche districten, Groningen en Onderdendam, afgeweken van het beginsel, om in den regel kiesdistricten van 90,000 zielen aan te nemen? Men ziet niet in, dat de vereeniging der districten Groningen en Onderdendam zoo veel meer bezwaar met zich voerde, dan het rangschikken van hetgeen men het district Winschoten kan noemen, onder Appingadam. De keuze van Onderdendam, als hoofdplaats van het district, schijnt ook daarom ongelukkig, omdat het, als op de oostelijke grens daarvan geplaatst, te afgelegen is. Een lid wilde Sappemeer, dat op vier uren afstands van de stad Groningen ligt, van het district van dien naam afgenomen en daarvoor uit het district Onderdendam de gemeenten Hoogkerk, Adorp en Noorddijk, die alle digt bij de stad Groningen gelegen zijn, in de plaats gesteld hebben. Volgens dat denkbeeld zouden de gemeenten Usquert en Middelstum, als zeer nabij Onderdendam gelegen, naar dat district moeten overgaan en in het distrikt Appingadam door Sappemeer vervangen moeten worden. Hierdoor zou in het zielental der genoemde districten geene noemenswaardige verandering komen.

De vraag werd gedaan of Staphorst niet gevoegelijker onder het district Assen, dan onder het district Steenwijk zou kunnen worden gerangschikt.

Ofschoon sommigen de wijze, waarop Friesland is ingedeeld, doeltreffend achtten, werd van eene andere zijde het denkbeeld afgekeurd, om van Dokkum een afzonderlijk district van 45,000 zielen te maken. De laatstbedoelde leden zouden het beter en meer overeenkomstig met het algemeen beginsel achten, dat, in plaats van de drie districten Leeuwarden, Sneek en Dokkum, er twee, ieder van 90,000 zielen, kwamen; welke beide districten dan zoodanig moesten worden ingedeeld, dat men het eene door het noemen der hoofdplaatsen Leeuwarden en Dokkum, het andere door het noemen van Sneek en Franeker zou kunnen omschrijven. Het tegenwoordige kiesdistrict Heerenveen zou, volgens deze schikking, bij Steenwijk moeten worden gevoegd.

Kampen is wel eene der drie groote steden van Overijssel, doch moet in zielental en welvaart verre voor Zwolle onderdoen. Intusschen zal, volgens de voorgedragene zamenstelling der kiesdistricten, Kampen onder het district Zwolle behooren en altijd voor den meerderen invloed der stad van dien naam moeten achterstaan. Sommige leden achtten dit verkeerd, en zouden het daarom beter oordeelen, dat Genemuiden, Schokland, Grafhorst, IJsselmuiden, Wilsum en Kamperveen van het district Zwolle wierden afgenomen en bij het district Steenwijk gevoegd; of wel dat Kampen met eenige andere gemeenten een afzonderlijk district vormde. Bij het district Zwolle zouden, bij eene wijziging der indeeling, zeer gevoegelijk de gemeenten Epe, Vaassen, Nunspeet, Ermelo en Putten kunnen worden gevoegd.

Men heeft gevraagd, waarom aan het district Deventer, waartoe Zutphen behoort, Ruurlo is toegevoegd, terwijl Warnsveld, 't welk voor de poorten van Zutphen ligt, onder Doesborgh is gebragt.

De indeeling der Geldersche gemeenten is van meer dan éene zijde bestreden. Er zijn daarbij, misschien meer dan ergens anders, vreemdsoortige bestanddeelen, streken, welker bewoners elkander moeijelijk voor het streven naar hetzelfde staatkundig doel zullen kunnen verstaan, zamengevoegd. Inzonderheid meende men te moeten vragen, of eene vereeniging van Zutphen met Deventer, van Nijmegen met Tiel, Zaltbommel en de benedendistricten niet tot botsingen zou kunnen leiden, die het doen van voor het algemeen belang werkelijk goede keuzen zouden kunnen beletten; en of er niet genoegzame redenen bestonden, om van het voormalig graafschap Zutphen, dat meer nog door den geest der bevolking, dan uit hoofde van historische herinneringen, een afgesloten geheel vormt, een afzonderlijk kiesdistrict te maken. Een der leden heeft, door zulke overwegingen geleid, bij eene onderteekende Nota een gewijzigd plan van verdeeling der Geldersche gemeenten in zijne Afdeeling ter tafel gebragt, waarbij hij ook eene betere ronding der hier in aanmerking komende districten op het oog had. De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend deze Nota, onder lit. A, aan het tegenwoordig Verslag te moeten hechten.

Vrij algemeen heeft de aandacht getrokken, dat het distriet Amersfoort zich over drie provincien uitstrekt. Men acht de zamenstelling van dat district, ook uit het oogpunt der gemeenschap van de onderdeelen met de hoofdplaats, niet gelukkig.

Men heeft gevraagd, of in het stelsel der wet, er niet evenveel grond bestaat, om van de stad Utrecht, als van de stad Groningen een afzonderlijk kiesdistrict te vormen.

Meer dan zonderling noemde men het, dat bij het district Hoorn het ver verwijderde Gooiland gevoegd is.

Evenzoo heeft men zich zeer verwonderd, dat Heilo, ofschoon onder den rook der stad Alkmaar gelegen, niet bij het distrikt van dien naam, maar bij het distrikt Haarlem gevoegd is.

Over 't geheel behoeft men, na de voorgestelde indeeling te hebben ingezien, slechts een vlugtigen blik op de kaart te werpen, om zich te overtuigen, dat de districten Haarlem en Leyden op eene wijze voorbij elkander heenspringen, die, zonder nadere inlichting, niet te verklaren is. Velzen behoort tot Leyden; Beverwijk, een weinig noordelijker aan denzelfden grooten weg gelegen, tot Haarlem. De Beverwijksche kiezer kan niet anders dan over Velzen, en dus door het distrikt Leyden heen, zich naar de hoofdplaats van zijn distrikt begeven, en de ingezetenen van Velzen moet, om te Leyden te komen, den weg over Haarlem nemen.

Bij de Zuidhollandsche distrikten zijn aan de eene zijde Noordhollandsche, aan de andere zijde Noordbrabantsche gemeenten gevoegd. Men kan dit ook daarom niet goedkeuren, omdat men Overflakkee van Zuidholland heeft afgescheiden.

Men heeft noch in de plaatselijke gesteldheid, noch in de ligging, voldoende redenen kunnen vinden, om een zeker aantal Noordbrabantsche gemeenten bij het district Gorinchem in te lijven. Men zag daarin eene rijke bron van ontevredenheid en botsing. Waarom, vroeg men, de bedoelde gemeenten niet bij de Langstraat gevoegd? Waarom, in het stelsel der voordragt, niet liever Heusden bij Gorinchem gevoegd? Er waren echter ook leden, die de hier bedoelde vereeniging van Noordbrabantsche gemeenten met het district Gorinchem niet afkeurden, ook omdat de bewoners dier gemeenten veelal gewoon zijn de markt der stad Gorinchem te bezoeken.

Eenige leden zouden het beter en meer overeenkomstig met het door de Regering gehuldigde beginsel hebben geacht, dat Zeeland niet in drie, maar in twee kiesdistricten was ingedeeld, waarom Goes, met Zierikzee en de gemeenten van Overflakkee vereenigd, niet te zamen één district zou kunnen uitmaken.

Een der leden, ofschoon anders de indeeling der Zeeuwsche gemeenten over 't geheel goedkeurende, was van meening, dat de opneming der gemeenten Hontenisse en Ossenisse, die eigenaardig tot het distrikt Middelburg behoorden, bij het district Goes zich moeijelijk verklaren en verdedigen liet. Hij heeft dit zijn gevoelen ontwikkeld in eene onderteekende en in zijne Afdeeling ter tafel gebragte Nota, welk stuk de Commissie van Rapporteurs gemeend heeft, onder lit. *B*, bij dit Verslag te moeten voegen.

De hoofdplaats van het district Breda ligt op de grenzen van dat district Men had het verkieslijker geacht, voor de Noordbrabantsche gemeenten eene indeeling aan te nemen, waardoor deze stad bij Tilburg was gevoegd.

Als een af te keuren gevolg van de indeeling der Noordbrabantsche en Limburgsche gemeenten merkte men het aan, dat Limburg voortaan geacht zou kunnen worden een afgevaardigde minder ter Tweede Kamer te benoemen, dan volgens het voorloopig kiesreglement het geval is geweest.

Maar ook nog uit andere oogpunten, is de indeeling der Limburgsche gemeenten bestreden Men noemde het eene willekeurige, en met de geographische ligging strijdige handelwijze, dat de gemeenten Elsloo en Stein, digt bij Sittard gelegen, en vroeger altijd daaronder begrepen, niet met die stad bij het district Roermond zijn gevoegd; maar integendeel in het district Maastricht zijn opgenomen Veel beter had men zich, als dit tot het volmaken van het zielental noodig was, de rangschikking der gemeenten Schinnen, Bingelrade, Amstenrade, Jabeek en Oirsbeek bij Maastricht kunnen begrijpen.

Evenzoo vond men het onverklaarbaar, dat de gemeenten Horst, Gennep en een gedeelte van het kanton Venderloo bij het distrikt Boxmeer zijn gevoegd. Zij zijn van die hoofdplaats door een afstand van een achttal uren en de rivier de Maas gescheiden, en liggen in eene streek, waar het, ten minste in die rigting, aan goede wegen ontbreekt.

Ook onder den indruk van al deze bedenkingen hebben vele leden zich verklaard tegen het in art. 100 voorkomend voorschrift, dat de tabel van de indeeling der kiesdricten om de vijf jaren moet worden herzien. De ondervinding leerde, welk eene moeijelijke zaak die indeeling was, en de herziening zou weinig minder bezwaar met zich brengen, want daarbij zou men voor het zamenstellen van een enkel nieuw kiesdistrict van 45,000 zielen, weder van een uithoek des Rijks moeten beginnen, en over geheel het Rijk eene met moeite tot stand gebragte verdeeling omver moeten werpen. Men gaf daarom in bedenking om den termijn voor de herziening tot tien jaren te verlengen Dat tijdvak zou dan in verband staan met de algemeene volkstelling, die men wel rekende, dat als tot nu toe om de tien jaren zou moeten worden herhaald, daar men zich niet voorstellen kon, dat de nieuw aangelegde bevolking-registers aan de verwachting zouden beantwoorden. Hield men het er voor, dat zoo doende niet aan het voorschrift der Grondwet zou worden voldaan, dat voor iedere 45,000 een lid der Tweede Kamer vordert, dan moest men niet vergeten, dat, streng opgevat, ook het voorschrift van de vijfjarige herziening ongenoegzaam was, en de herziening verpligtend zou moeten worden gemaakt dadelijk als de bevolking met 45,000 vermeerderd was. Andere leden evenwel hechten gewigt aan de berekening, waarvan de Regering is uitgegaan, dat in den regel de bevolking des Rijks om de vijf jaren met 45,000 zielen toeneemt Sommigen hunner gaven in bedenking, om, in verband met deze wet, de algemeene volkstelling voortaan om de vijf jaren te doen plaats hebben, waartegen men echter aanmerkte, dat die maatregel, om de daaraan verbondene kosten en omslag, niet te dikwijls moet worden herhaald.

Verscheidene leden verklaarden door de redenering in de Memorie van Toelichting niet overtuigd te zijn van de onmogelijkheid, om bij de wet algemeene regelen omtrent de aanwijzing der onder-kiesdricten vast te stellen, waartoe dan vooral het aannemen van een minimum van bevolking, dat op de vestiging van een onder-kiesdistrict regt gaf, zou moeten behooren. Sommige leden noemden het getal van 2000 zielen voor zoodanig minimum. Weder anderen meenden, dat als werkelijk het aangegeven denkbeeld onuitvoerbaar was, de wet ten minste bepalen moest, dat de aanwijzing der onder-kiesdistricten bij een algemeen reglement van inwendig bestuur zou plaats hebben. Ook waren er, naar wier oordeel in het stelsel der wet, de Gedeputeerde Staten meer regtstreeks met de regeling dezer zaak moesten worden belast. Naar 't gevoelen der meerderheid echter heeft de Regering hare zienswijze omtrent deze zaak voldoende geregtvaardigd.

Men acht het, ook met het oog op art. 54 der Grondwet verkeerd, dat bij de wet een Minister welke dan ook, met dezen maatregel van uitvoering wierd belast. Even als gewoonlijk in zulke gevallen, behoorde de Koning hier te worden genoemd.

Mgr. Fornari, pausselijk nuntius te Parijs, heeft aan de Fransche bisschoppen eene circulaire gezonden, bevattende de aanwijzing door Z. H. den Paus van de gedragslijn, die zij zullen in acht te nemen hebben in de zaak van de onderwijswet. Wij zien ons door plaatsgebrek genoodzaakt de mededeeling van dit belangrijk stuk tot morgen te verschuiven.

De Belgische bisschoppen hebben in een adres aan den Senaat luid geprotesteerd tegen het door de Kamer van Vertegenwoordigers aangenomen wetsontwerp op het middelbaar onderwijs in Belgie.

Met de O. I. Overlandpost zijn brieven en dagbladen uit Java ontvangen, loopende tot den 29 Maart. Zij bevatten hoofdzakelijk het omstandig verhaal van onlusten in 't laatst van Februarij in de residentie Bantam verwekt door ettelijke Lampongers. Bij een eersten aanval die een detachement djaijang secars op hen deed, verloren zij 6 dooden, 8 gevangenen en eenige gekwetsten. Nu werd versterking van Batavia gevraagd. Deze verscheen weldra onder aanvoering van kol. de Brauw

en nam zonder den vijand te ontmoeten, die als gewoonlijk in de bosschen teruggetrokken was, bezit van Boedang Batoc; doch een detachement onzer troepen onder bevel van den 2de luit. Krieger de Bach werd plotseling omsingeld, van alle kanten met klewangs en lansen besprongen en tot wijken genoodzaakt met verlies van den bevelhebber, eenige manschappen en een aantal paarden. De kol. de Braauw had op nieuw versterking aangevraagd, die dan ook arriveerde.

Volgens latere berigten hield men den opstand voor genoegzaam gedempt, vermits de muitelingen zich hadden verstrooid; op eenige togten ter verkenning had men eenige schuilplaatsen van den vijand ontdekt en vernield. Voor het overige zouden de troepen gedeeltelijk teruggezonden worden en zou men zich bepalen tot voorzorgsmaatregelen.

Bijzondere berigten voegen bij het bovenstaande nog het volgende:

De berigten uit het Bantamsche luiden vrij gunstig, maar de hoofdmuitelingen is men nog niet meester en zoolang dit niet het geval is, kan men niet zeggen dat men de zaak op goeden voet heeft. Verder schijnt het in het Palembangsche nog verre van pluis te zijn; zoo moet er ook op Banka een kleine opstand hebben plaats gehad. Bovendien spreekt men nog van het bestaan eener spanning tusschen het rijk Boni en andere vorsten, waarom zelfs in der tijd de reis van den gouverneur-generaal naar Makasser ontraden zou zijn, doch hetgeen toen te laat kwam. Het regte weet men hiervan echter niet.

Men zegt dat in Soloo volslagen gebrek moet heerschen, ten gevolge waarvan de uitvoer van rijst uit die residentie was verboden.

Men heeft berigt ontvangen van het overlijden van den Deiwa Agoeng Poetra, vorst van Klonkong en Soesoehoenan van Balie, op den 24 Februarij.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeenten Fijnaart en Heijningen, A. Maris Cz.

Het Staatsblad n°. 24, bevat het kon. besluit van den 5 Mei 1850, betrekkelijk eene aanvulling van het reglement op de openbare middelen van vervoer te lande, goedgekeurd bij kon. besl. van 27 Nov. 1828, waarbij wordt bepaald dat de bevoegdheid, welke bij gemeld artikel aan de tolgaarders of andere beambten van het bestuur des wegen is gegeven, ook wordt toegekend aan al de andere ambtenaren, in art. 111 van dat reglement genoemd.

Mehemet Pacha, ambassadeur van Turkije bij het hof van Groot-Brittanië met een aanzienlijk gevolg, is gisteren te Rotterdam aangekomen. Deze diplomaat, die Z. M. den koning der Nederlanden met diens komst op den troon gaat geluk wenschen, begaf zich onmiddellijk naar het *Grand hôtel des Pays-Bas.*

'sHERTOGENBOSCH, 18 Mei. Er is te dezer stede weder eene vergadering der centrale commissie tot leniging der waterrampen in Noord-Brabant gehouden, en het schijnt dat de werkzaamheden dier commissie ten einde spoeden. Intusschen wacht haar nog een moeijelijk en omslagtig werk, namelijk het verifiëren der staten van geledene schade, zoo als die door de respectieve burgemeesters aan HH. Gedeputeerde Staten zijn ingezonden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Mei. Het begin der zitting van de Wetgevende Vergadering op eergisteren leverde een vrij lustig incident op. Men verwonderde zich met reden dat de *Moniteur* met geen woord gesproken had noch van de redevoering van gen. Lahitte, noch van diens brief aan den gezant te Londen Drouyn de l'Huys. De minister van buitenlandsche zaken zeide dat dit slechts moet worden toegeschreven aan een verzuim van de zijde van het officieele dagblad, doch dat er zorg zou worden gedragen voor het verschijnen van een supplement dat dadelijk onmiddellijk naar de departementen zou verzonden worden. Hierna werden een aantal petitien tegen de kieswet ingediend. De ongewone en weinig parlementaire wijze waarop eenige leden hiermede te werk gingen, was oorzaak dat twee hunner tot de orde geroepen werden. Het overige der zitting leverde weinig belangrijks op.

— In de zitting der Wetgevende Vergadering van gisteren hield Leon Faucher, te midden eener diepe stilte, voorlezing van het rapport der commissie aangaande het gewijzigd kieswet-ontwerp. Het werd door de meerderheid en het publiek met blijkbaar algemeene goedkeuring ontvangen. De zoo gevreesde stoornis had dus geen plaats. Dingsdag zal de algemeene discussie een aanvang nemen.

— Heden, uithoofde van den feestdag, geene zitting der Wetgevende Vergadering.

— Er liepen dezer dagen in de banlieu van Parijs geruchten van een opstand in de hoofdstad; zij waren zelfs van dien ernstigen aard dat men verzekerde dat de barrières gesloten waren en bewaakt werden door de opstandelingen, die zwoeren en elk man van orde die hen durfde naderen, het lot van generaal Brea te doen ondergaan. Gelukkig waren deze geruchten ongegrond; zij geven echter te kennen wat men thans te Parijs schijnt te vreezen te hebben.

— Het *Journal du Hâvre* spreekt van eene buitengewone ligting van zeesoldaten. Dit berigt heeft veel sensatie verwekt.

— De groote financiers gelooven niet aan de terugroeping van lord Normanby naar Engeland. Overigens ligt zijn paspoort gereed. Men gelooft, dat de diplomatische etiquette hem zal dwingen naar Londen te vertrekken.

— De gen. Baraguay d'Hilliers is gisteren van Rome te Parijs aangekomen.

— Z. Exc. de kardinaal Dupont, aartbisschop van Bourges, is door den president der republiek verheven tot kommandeur van het legioen van eer.

— Bij dekreet van den president van 16 dezer is Mgr. R. F. Regnier, bisschop van Angoulême, benoemd tot aartsbisschop van Kamerijk, in plaats van wijlen den kardinaal Giraud.

— Bij een decreet van den 13 is de op 30 April jl. tusschen den minister van openbare werken en de maatschappij voor den spoorweg van Marseille naar Avignon gesloten overeenkomst, goedgekeurd. Deze overeenkomst bepaalt, dat die maatschappij zich met den aanleg van gemelden spoorweg zal belasten.

ENGELAND.

LONDEN, 18 Mei. In de zitting van eergisteren van het Huis der Lords vestigde Lord Brougham de aandacht van het Huis op het plotselinge vertrek van den Franschen gezant. De minister, markies van Lansdowne, achtte dit vertrek van geen belang; het Fransche gouvernement wenschte alleen dien gezant eenigen tijd te Parijs te bezitten, zeide hij, omdat zijn verblijf aldaar nuttiger was voor de goede verstandhouding tusschen de beide landen dan te Londen. Lord Brougham stelde zich met dat antwoord tevreden.

In het Huis der Gemeenten antwoordde Lord Palmerston nagenoeg hetzelfde op eene interpellatie van Milnes Gibson. De verklaringen van het Engelsch kabinet vinden zich echter als het ware gelogenstraft in den brief door gen. Lahitte, den Franschen minister van buitenlandsche zaken te Parijs aan den gezant Drouyn de l'Huys, openlijk in de Vergadering voorgelezen, en waaruit blijkt dat de zaak van een veel ernstiger aard is dan het Britsche kabinet het wil doen voorkomen.

— In de zitting van heden werden de interpellatien door Lord Brougham in het Huis der Lords met meer aandrang herhaald. De min. van Landsdowne antwoordde op dat alles, dat de Fransche gezant geen brieven van terugroeping had aangeboden.

Op eene interpellatie van d'Israeli in het Huis der Gemeenten zeide Lord John Russell, dat het kabinet, ja, die brieven van terugroeping gezien, maar daarvan geen afschrift ontvangen had. In het kort, in de houding der ministers was verlegenheid en weifeling duidelijk zigtbaar.

De beide Huizen zijn tot na Pinkster verdaagd.

— De *Standard* dringt aan op de aftreding van Lord Palmerston, die door zijne trouwlooze politiek geheel Europa tegen Engeland verbittert.

— Uit China ontvangen wij het berigt van den dood des Keizers en de troonopvolging van zijn' vierden, nog onmondigen zoon.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 21 Mei. Wij vernemen dat bij de op handen zijnde verhandelingen te Frankfort het plan zal ter sprake komen, om aan Oostenrijk en Pruissen de leiding der buitenlandsche politiek voor geheel Duitschland op te dragen, en voor de leiding der inwendige aangelegenheden eene vertegenwoordiging te organiseren der Duitsche Staten, waarin elk overeenkomstig zijn materieel en politiek belang vertegenwoordigd zal worden. De Oostenrijksche en Pruissische commissarissen, zouden de centrale en uitvoerende magt uitoefenen, bijgestaan door eenen raad van afgevaardigden der onderscheidene Duitsche regeringen. Daardoor zou het bestaande geschil tusschen Oostenrijk en Pruissen, betreffende het voorzitterschap uit den weg worden geruimd.

Men schrijft uit Gotha, dat de conferentien, die aldaar zullen gehouden worden, minder de nadere regeling der aangelegenheden der Pruissische Unie, dan wel de inlijving van het hertogdom Gotha en eenige andere kleine Staten tot onderwerp hebben. Daarom zullen ook de koning der Belgen en Prins Albert deze conferentien mede bijwonen, om het eigendomsregt, dat vooral de laatste op de domeinen des regerenden hertogs bezit, te handhaven, daar dezelve anders, bij diens overlijden, tot eene zijlinie zouden overgaan. De inlijving in de Pruissische Staten is reeds eenigermate voorbereid, daardoor dat de Gothasche troepen sedert eenigen tijd door Pruissische officieren worden georganiseerd.

BERLIJN, 18 Mei. De meerderheid der vorsten heeft ons verlaten, en wij hebben nu den tijd om na te denken over den treurigen afloop van het congres. Ook de hoop, in de laatste dagen door de ministerieele pers geuit, dat ten minste *met weinigen* de Unie onmiddellijk zou zijn gesloten geworden, is verijdeld. Geene *Unie* is er geconstitueerd, maar slechts een Unie-interim, dat noch vleesch, noch visch is. En dat nu juist de regeringen, die oppositioneel tegen de Unie-constitutie optraden, in het interim berusten kunnen, zulks toont genoegzaam aan, welk een zwakke band dit is. 't Is bekend dat men zich vooral om Keur-Hessen met het interim heeft tevreden gesteld, terwijl men onderrigt was dat indien er meer dan een *provisorium* werd tot stand gebragt, Keur-Hessen zich losgerukt en onmiddelijk aan de Oostenrijksche zijde zou geschaard hebben.

— In Uri, een der katholijke oorspronkelijke Zwitsersche kantons heeft dezer dagen de eerste verkiezing buiten invloed van het bondsleger plaats gehad van leden van den regeringsraad. De uitslag daarvan is geweest dat *de voormalige hoofden van den Sonderbund* E. Muller, V. Muller en Schmidt met groote meerderheid zijn verkozen, tot groote tevredenheid der katholijke bevolking, die nu voor het eerst weder van haar regt in volle vrijheid heeft kunnen gebruik maken.

ITALIE.

Z. H. heeft aan den generaal Baraguay d'Hilliers het grootkruis verleend der orde van Pius.

De H. Vader heeft op den Hemelvaartdag van het balkon der Kerk van St. Jan van Latranen den plegtigen pausselijke zegen *urbi et orbi* gegeven. Twee dagen later heeft Z. H. in een plegtig gehoor de leden der civiele regtbanken van Rome ontvangen.

De raadsheer bij het hof van appel te Turijn, graaf Giriodi, die geweigerd had bij het behandelen van het proces des aartsbisschops van Turijn zitting te nemen, is uit zijnen post ontzet. Ten einde de zaak des aartsbisschops des te zekerder te bederven, heeft de regering die regtbank, welke slechts 3 leden telde, t. w. Nuvioli, Giriodi en Cappello, eigendunkelijk met drie leden *van hare keus* vermeerderd. Zij heeten Agnès, Joannini en Rochis.

De minister Santa Rosa heeft op zijn uiterste Kirchdie zijn ontslag ingediend en zijn leedwezen betuigd over het kwaad, dat hij aan de Kerk berokkend had door zijne medewerking aan de wetten van Siccardi.

De vervolgingen tegen geestelijken en dagbladen, die de partij des Aartsbisschops durven opnemen, worden steeds voortgezet.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 Mei. De senaat heeft Zaturdag zijne discussien over de wet op de faillissementen ten einde gebragt.

— De tweede ommegang van de Brugsche processie op jl. Donderdag is even ongunstig afgeloopen. De regen viel bij stroomen neder; desniettemin vervolgde de optogt den voorgeschreven weg.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 21 Mei.

BEVALLEN (16 Mei): J. J. P. Lanson, geb. Rothe, D. — (17 Mei): C. Levy, geb. van Raalte. - A. van Epen, geb. Kluytenaar.

OVERLEDEN (15 Mei): S Levelt, 74 j. — (16 Mei): J. Neddelman, 59 j.

Van 13 tot 18 Mei 1850 zijn ingeschreven:

Voltrokken Huwel.	91.	Levenloos aangegeven Zonen. . .	6.
Geborenen	150	dito dito Dochters .	3
Overleden	99.	Elders overl. en alhier ingeschreven	12.

Totaal	Gehuwde Paren	[illegible]	Sedert primo Januarij 1850
	Geborenen	3093.	
	Alhier overledenen	2728.	
	Elders overl. en alhier ingeschr.	117.	

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Mei. Belg. leen. 2½ pc. 48¼; 5 pc. 96⅝; 4½ pc. 88⅝; Spanje Ard. 5 pc. 12; Binnenl. 3 pc. —; Coupons —; Rom. Leening —.

PARIJS, 18 Mei. Fr. 3 pc. 54,50; 4½ pc. —,—; 5 pc. 87,85; 5 pc. N. —,—; Schatk. 4½,—; Bank-Act. 2050,—; Belg. 1840, 5 pc. 97⅛; 1842, 5 pc. 97⅛; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Holl. 2½ pc. 57¼; Nap. 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. 30⅜; 3 pc. Buitenl. 38¼; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 1834 —,—; 1849 925,—; Rom. leening 77¾.

MADRID, 11 Mei. Act. Sch. 3 pc. 31$\frac{13}{16}$; id. 5 pc. 12⅜; Uitgest. Sch. 4; Coupons 7.

LONDEN, 17 Mei. Cons. kont. — a —; op tijd 95¼ a —; Braz. 86 a 87; 1829/39 85½ a 86½, 1843 — a —; Buenos Ayros 51 a 53; Den. 3 pc. 71 a 73; N. L. 5 pc. 97½ 98; N. Deenen 7¼ a —; Ecuad. 3¾ a 4; Gren. 16 a 16½; Uitgest. 3⅜ a 3⅝; Mexico 30⅝ a 30¾, Peru 4 pc. 75 a 76½; Uitg. 33 a 33½; Grieken — a —; Port. 5 pc. — a —; 4 pc. 32¾ a 33½; 3 pc. 31½ à 32½; Rusl. 1822, 5 pc. 106½ a 107½; (N.) 4½ pc. — a —; Spanje 5 pc. 16¾ a 17; id. 3 pc. 37 a 37½; id. Coup. — a —;

id. Passive 3⅝ a 3⅞; Holl. 2½ pc. 55 a 55½; id. 4 pc. 84¾ a 85¼; Rijn-Spoorw. £ — a —; Ven. 33½ a 34½; Uitg. 11¾ a 12¼.

WEENEN, 16 Mei. Met. 2½ pc. 48¾; (N.) 4 pc. 72; 4½ pc. 80½; 5 pc. 92½; Bank-Actien 1038; Lot. fl. 500, 173½; id. fl. 250, 106¼.

BERLIJN, 18 Mei. Schuldbr. 3½ pc. 85½; Loten —; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 90¾; Pools. 4 pc. 78½; Loten fl. 200, 90½; id. fl. 300, 124; id. fl. 500, 79¾.

HAMBURG, 18 Mei. Rusl. Engels. leening 104½. Cert. bij Stiegl. 4 pc. 85¾; Spanje, Ard. 5 pc. 11½; id. Binnenl. 3 pc 28½.

FRANKFORT, 18 Mei. Met. 5 pc. 76¼; 4 pc. 58½, 2½ pc. 41; Bank-Actien 1032; Darmst. Lot. fl. 50, 72; id. fl. 25, 25¾; Badensche Lot. fl. 50, 51⅜; id. fl. 35, 31⅛; Nassaus. 23⅝; Holl. 2½ pc. 55½; W. S. 4 pc. 86¼; Sijndic. 3½ pc. 87¼.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			18 MEI 4½ n. gebl.	21 MEI 4½ n.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.			55⅝	55¾	à	55⅞	55¾
Dito Dito	3	»	65¼	65 5/16	»	65½	65 5/16
Dito Dito	4	»	85⅞	85 13/16	»	85⅞	85 13/16
Dito Obligatien O. I.	4	»			»		
[illegible] Syndic.	3½	»		87¼	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	164½		»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»	54		»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	45⅝		»		
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	»	12 7/16	12½	»	12 9/16	12½
Dito Dito » 510	»	»	12 1/16	12¾	»	12⅞	12 13/16
Dito Onbep. Stukken	»	»		12¼	»		
Dito	3	»	37½	37⅝	»	37¾	37⅝
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	30	30⅛	»	30½	30 7/16
Coup. *Ardoins*		»	7 9/16	7 9/16	»	7¾	
Passive		»			»		
Fransche Uitgest.		»		4	»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4		»	35⅛	35 7/16	»	35⅝	
Dito Dito	»	»	35½	35 13/16	»	36	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	104⅜	1.4⅜	»		
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	103½	103½	»	103¾	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»		94⅜	»	94½	
Dito bij *Hope*	4	»	86	85⅞	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»		85¼	»	85⅜	
Dito bij id. 5de Serie	4	»	84⅞	84¾	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		63¼	»		
Cert. van dito	»	»		63⅝	»	63¾	
POLEN, Aand. à fl. 500	4	»	142½	142½	»	142⅝	
Dito met Lot » 300		»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën		»			»		
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	50	50⅝	»	50⅞	50 11/16
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50		f			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.		74	73⅞	»	73¾	73⅞
[illegible]	2½	»	40	39⅝	»	39¾	
Dito Nieuwe	5	»	80¾	80	»	80¼	80
Ween. Bank bij *Goll en C.*	»	»		81½	»		
Dito	4	»		67	»		
Aand. met Loting fl. 500		f			»		
Nieuwe dito » 250		»			»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.					»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	89⅝	89¾	»		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 100		»			»		
PERU	4	»	74⅛	76½	»	77	
MEXICO	5	»	28 3/16	28½	»	29	28⅞
VENEZUELA 6 pCt. nu	2¾	»		33¾	»		
NEW GRENADA 6 pCt nu	1½	»			»		
ECUADOR		»	3⅜	3⅜	»		
Coup. Ecuador		f			»		
Grieken		»			»		

Peru uitg. 33½, 34½; Den. 97⅛; Eng. Russ. 95, 1/16.

Binnenl. fondsen over het geheel williger met veel handel in Integralen. In 3 pCt. Fransche was insgelijks veel omzet en waren ruim ½ pCt. williger. Spaansche mede zeer gewild en bijzonder 3 pCt. Binnenl., welke ongeveer ½ pCt. hooger waren. Russische en Oostenrijksche zeer vast. Metall. meer aangeboden en lager. Van Zuid-Amerik. fondsen was wederom veel vraag en kooplust voor. Mexic. waren op nieuw ruim ½ pCt. beter. Peruanen mede tot veel verhoogde koersen goed te plaatsen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56¾; Zigt Parijs 56 11/16; 2/m. Londen 12,02½; Zigt Londen 12,07½; 2/m. Hamburg 35; Zigt Hamburg 35 3/16; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,87.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 Mei.

GRAANMARKT.

Tarwe en *Rogge* flaauw en met weinig affaire, verkocht van Tarwe: 131 ℔ o. B. Pools f 2,90; 132 ℔ o. Rost. f 270; 133 ℔ Kubanka f 234; 126 ℔ n. Vriesche f 218.

Van *Rogge* 116 ℔ gedroogde f 132; 122 ℔ Holst. f 123; 120 ℔ Pruissische f 150.

Garst en *Haver* zonder handel.

Boekweit prijshoudend: 120 ℔ j. Vriesche f 138; 120 ℔ j. Holsteinsche f 135.

Op 9 vaten Olie in Sept. en Oct. 36½ £. *Lijnzaad* prijshoudend 110/11 ℔ Koningsberger f 247½; 110 ℔ Rigasch f 237½. *Raapolie* op 6/w. f 46½; Vliegend f 45½; Sept. en Oct. f 33¾, 4; Nov. en Dec. f 34. *Lijnolie* op 6/w. f 33½; Vliegend f 32½. *Henuepolie* op 6/w. f 38. *Raapkoeken* f 52, 55. *Lijnkoeken* f 6, 8.

LEIDEN, 18 Mei. Boter f 23 tot 26 pr. vierde vat; Tarwe f 7,40 tot 7,80; Rogge f 4,80 tot 5,00; Gerst f 3,40 tot f 3,50; Haver f 2,60 tot 3,00; Paardeboonen f 3,80 tot f 4,00; Duivenboonen f 4,00 tot 4,50, per Ned. Mudde.

(PER OVERLANDMAIL).

Batavia, 28 *Maart*.

INVOER. — *Manufacturen* flaauw. Er openbaart zich eenige meerdere vraag doch de afnemers zijn nog volstrekt ongeneigd hoogere prijzen te besteden.

Madapollam. Hollandsche 5/4: de Factory heeft hare geheele voorraad in die breedte, bestaande uit 100 kisten, zoo men beweert aan één huis verkocht, tot den prijs van f 5, de kooper vraagt zoo men verzekert thans f 5,50. Van de overige breedten is weinig in 6/4, en bijna niets in 7/4 en 8/4 gedaan. Ongebleekte callicots zijn in een doen. Per William Simpson en per Cornelia hebben twee belangrijke aanvoeren uit Engeland plaats gehad. De laatste lading is nog niet geheel gelost; van de eerste lading is het grootste gedeelte onmiddellijk van de hand gezet tot lage prijzen.

Metalen. Alle de Metalen, zoowel IJzeren staven als het IJzerwerk per William Simpson aangebragt, zijn dadelijk bij de landing van de hand gezet. De bedongen prijzen zijn echter niet aanmoedigend. Bladkoper is geheel vergeten; IJzeren Spijkers moeijelijk te plaatsen.

Provisien en Dranken. Boter had in het begin der maand een vaster houding. Nieuwe aanvoeren hebben echter die prijsverbetering gestuit. Kaas, mits puike kwaliteit, door geringe voorraad gewild. Zwitsersche bijna onverkoopbaar. Ham gewild. Vleesch, gezouten, sterk overvoerd. Spek daarentegen sterk gevraagd. Verduurzaamde levensmiddelen worden bij kleine koopen op Vendutie, dagelijksch tot lage prijzen losgelaten. In Dranken bestaat dezelfde lusteloosheid. Genever is met groote voorraad bij weinig vraag.

UITVOER. Het bijna volslagen gemis van produkt maakt dat de transacties van weinig beteekenis zijn.

Arak, het weinige dat van dit Artikel ter markt was vond koopers à f 70.

Bindrotting met veel vraag, bijzonder voor China, van daar dat de prijs thans f 7 is.

Cassia Lignea niet aan de markt. Van Cassia Vera werd de voorraad bestaande uit 800 Pikol tot f 17 gekocht. Er zijn nieuwe aanvoeren van Padang zeilende. Gom Dammer, de notering is nominaal, doordien er geen voorraad is. Koehuiden met veel vraag, doch in den oogenblik, zoowel hier als te Soerabaija en Samarang zonder voorraad hoegenaamd:

Indigo is niet te Samarang voorhanden, de hevige West-Mousson heeft het transport belet. De jongste Mail heeft vooral voor Frankrijk belangrijke en hooge orders aangebragt. Er is f 3 te vergeefs voor prima kwaliteit geboden.

Koffij voor aankomst der laatste Mail werden de hier nog aanwezige 6000 pikols Padang Koffij gekocht voor Amerika à f 30. Na het arrivement der Mail is het restant Java Koffij te Samarang zijnde 1200 pikols tot f 32 genomen. Het restant der oogst Soloo Koffij te Sourabaija. zijnde 2500 pikols wordt gehouden op f 30.

De laatste Gouvernements veiling te Padang was op 22 Februarij en bestond uit 7800 pikols, ze is geloopen van f 21 tot f 23,37½, drie koopen beschadigde en inferieure uitgezonderd, welke tot mindere prijzen werden losgelaten; als gemiddelde prijs kan men aannemen f 22,50.

Nagelen. De Gouvernements veiling op 23 dezer bestond uit 400 pikols ze zijn verkocht van f 41,— tot f 42,75; de gemiddelde prijs is f 42,37½.

Notenmuscaat, wordt gehouden op f 180,— doch is weinig te markt.

Zwarte Peper, hiervan hebben weder onbeduidende aanvoeren plaats gehad, die reeds voor de landing koopers vonden, er is van f 14,— tot f 16,— besteed, de geheele omzet bedraagt echter 600 à 700 pikol.

Van *Witte Peper* zijn een paar kleine partijtjes afgedaan tegen f 20,— en f 22,—. Staartpeper is niet voorhanden.

Rijst. Hiervan werden gedaan 150 koyangs blanke Java à f 130,—, 400 koyangs ordinaire Java à f 128,—, 200 koyangs ordinaire Java à f 130,—, 140 koyangs blanke Java à f 135,—, alle deze verkoopen zijn meerendeels geschied op levering over 1 tot 6 weeken, hetzij voor reeds in lading liggende schepen, hetzij voor nog te wachten schepen. Heden zoude men zelfs hooger moeten betalen, wanneer er nog ter markt was, doch men vreest dat wanneer bovenstaande hoeveelheid eenmaal is afgevoerd, dat de oude oogst zal opgeruimd wezen. Het restant Tiedemans Rijst zijnde 50 koyangs is verkocht à f 185,— met de zakken, zoodat er thans geen Tafel Rijst te bekomen is, zijnde de Kandang hauer Tafel Rijst reeds voor twee maanden geheel opgeruimd.

De oogst van het Artikel schijnt zeer ongelijk te zullen worden, en in eenige streken van Java geheel te zullen mislukken, terwijl andere streken echter daarentegen, een voordeliger oogst belooven. De toestand op Java tengevolge der laatste mislukte Rijst-oogst wordt hoe langer hoe bedroevender: er is in der daad nijpend gebrek. De laatste prijzen te Soerabaija waren f 140 tot f 165, te Samarang is afgedaan van f 155 tot f 165.

Sapanhout is met weinig voorraad en vermeerderde vraag.

Suiker: de omzettingen in dit artikel bekend zijn 1000 pikols N°. 16 liggende te Sourabaija, om daar te ontvangen zijn hier verkocht a f 15. Van Samarang zijn nog geene omzettingen bekend. Hier ter plaats werden 5000 pikols Jacatra N°. 10 a f 13 gedaan, de Suiker was min of meer vochtig, later zijn nog 1000 a 2000 pikols van dezelfde kwaliteit afgedaan à f 13,50.

Tamerinde is met veel vraag doch niet voorhanden.

SCHEEPSTIJDINGEN.

ROTTERDAM, 17 Mei. Het schip Gesina Jantina, Kapt. Rozema, van Marseille herwaarts gedestineerd, is volgens brief van Barcelona van den 26 April, aldaar lek en met meer andere schade binnengeloopen, doch zou alstoen den volgenden dag gereed zijn om de reis weder voort te zetten.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Mei. J. White, Adonis, (s.) Londen. — 19 Mei. S. Hansen, Carl Johann, Porto Cabello, I. v. Helvoet. - S. Hendriks, Breeze, Cefalonia. - R. R. Tuntelder, Geertruida, Lissabon. - O. T. Fokkema, de Twee Gebroeders, Londen. - S. J. Zult, de Twee Zusters, id. — 20 Mei. H. Visser, de Hoop, Londen. - J. Haijes, Lord John Russell. id. - L. Schults, Oceaan, Memel. - H. Luitjens, Duitschland, Koningsbergen. - G. A. Hagensen, Penelope, Drammen. - C. H. Christensen, Mathilda, Arendahl. - L. W. Möller, Gromstad, id. - J. Langevelt, Lector Schweijgaart, Holmstrand.

VLIE, 17 Mei. F. J. Frankena, Verwachting, Newcastle. - J. P. Steinhagen, Fortuna, Dantzig. - W. J. Kremer, Adriana, Christiansand. - H. Geveke, Houthandel, id. - G. Romano, Mose, Hamburg. - J. C. Töpper, Paramaribo, id. - J. H. [illegible], Vriendschap, id. — 19 Mei. H. C. Bradheering, Everdina, Dantzig. - J. G. Oostra, Annechiena, Bisserup. - A. W. Banting, Geisiena, Fanoe. - W. H. Kraan, Vrouw Helena, Christiansand. - D. J. Duif, Catharina, Noorwegen.

HARLINGEN, 14 Mei. B. H. Plukker, Hendrik, Christians. — 15 Mei. P. J. Nieuwhuis, Stad Enschede, Zwolle. - B. Baltzersen, Niord, Drobach. - L. E. Meijer, Johanna Maria, Noorwegen. - W. J. de Boer, Zeelust, id. — 16 Mei. R. Williams, Roscommon, (s.) Londen. - O. E. Smith, Diana, (s.) id.

ZOLTKAMP, 17 Mei. J. van Sluis, Ettina, Newcastle. - O. de Vries, Hoop op Welvaart, Kampen.

HELVOET, 17 Mei. R. R. Huisman, Hendrika, Windau. — 19 Mei. W. Fish, Vixen, Charlestown.

BRIELLE, 17 Mei. P. S. Brouwer, Harmina, Libau. — 18 Mei. T. Duncanson, Border Queen, (s.) Leith. — 19 Mei. A. H. Rolfs, Feijenoord, (s.) Londen. - J. Greig, Victoria, Avontuur. - G. Geerling, Admiraal Verhuell, (s.) Havre. - S. Nichols, Sea Gull, (s.) Hull. — 20 Mei. W. Smith, Batavier, (s.) Londen. - W. Wintle, Earl of Auckland, (s.) id. - W. Holdsworth, Camerton, (s.) Hull.

BATAVIA, 25 Febr. Wisseman, Komeet, Rott. — 6 Maart. Schan, Marg. Johanna, Amst. — 10 Maart. Meijer, Nederland, New-York. — 11 Maart. Deinum, Cornelia, Leverp. — 18 Maart. Ouwehand, Kinderdijk, Rott.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

ARENDAHL, Andersen, Neptune 1 lading Houtwaren, Ebeling en Brandt.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.